

ECONOMIES' HORIZONS
Економічні горизонтиDOI: doi.org/10.31499/2616-5236Homepage: <http://eh.udpu.edu.ua>ISSN
2522-9273
(print)
2616-5236
(online)

UDC: 338.24:332

JEL Classification E29, O33, O34

DOI: [10.31499/2616-5236.1\(30\).2025.322146](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(30).2025.322146)*Svitlana Tkachenko, State Biotechnology University**Doctor of Economics, associate professor of the Department of Global Economy***КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА: АНАЛІЗ СУТНОСТІ, ДИНАМІКИ ТА
ШЛЯХІВ РОЗВИТКУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ****CREATIVE ECONOMY: ANALYSIS OF THE ESSENCE, DYNAMICS
AND WAYS OF DEVELOPMENT IN THE MODERN WORLD**

Анотація: У статті досліджено сутність, динаміку та шляхи розвитку креативної економіки, яка є ключовим елементом інноваційного розвитку, що базується на творчому потенціалі, інтелектуальній власності та культурних ресурсах. Проаналізовано тенденції розвитку креативних галузей, таких як цифровізація, глобалізація та зростання значення креативних індустрій у формуванні ВВП країн. Запропоновано рекомендації щодо стимулювання розвитку креативної економіки через підтримку інновацій, розвиток інфраструктури та міжнародну співпрацю.

Abstract: The article examines the essence, dynamics and ways of development of the creative economy in the modern world. The creative economy is seen as a key element of innovative development based on creative potential, intellectual property and cultural resources. Unlike traditional industries, the creative economy relies on intangible assets such as ideas, knowledge, brands, and cultural heritage. The authors analyze the main trends in the development of creative industries, such as digitalization, globalization, and the growing importance of creative industries in the formation of countries' GDP. Particular attention is paid to the challenges faced by participants in the creative economy, including competition, lack of funding, and legal aspects of intellectual property protection. The article offers recommendations on how to stimulate the development of the creative economy through support for innovation, infrastructure development, and international cooperation. The study emphasizes the importance of the creative economy as a driver of economic growth and socio-cultural progress in the context of global transformations.

The creative economy is not only an economic phenomenon but also a socio-cultural phenomenon that shapes the future of society. Its study is of great importance for understanding modern economic processes, developing effective policies, and ensuring sustainable development. Global challenges, such as digital transformation, environmental crises, and social inequality, make the creative economy one of the key tools for achieving progress. Therefore, scientific research of this phenomenon is not only relevant but also necessary for the future.

Keywords: *creative economy, creative industries, intellectual property, innovation, globalization, creativity, digital economy, competitiveness, sustainable development*

Ключові слова: *креативна економіка, креативні індустрії, інтелектуальна власність, інновації, глобалізація, творчість, цифрова економіка, конкурентоспроможність, сталий розвиток*

Постановка проблеми. У сучасному світі, що характеризується швидкими технологічними змінами, глобалізацією та зростанням значення інтелектуального капіталу, креативна економіка стає одним із ключових чинників економічного розвитку. Вона охоплює галузі, які базуються на інтелектуальній власності, інноваціях, культурі та творчості, включаючи мистецтво, дизайн, музику, кіно, рекламу, програмне забезпечення та інші сфери, де основним ресурсом є людський капітал та ідеї.

Креативна економіка є важливим елементом економічного зростання багатьох країн, сприяючи створенню нових робочих місць, підвищенню конкурентоспроможності національних економік та розвитку інновацій. Однак, незважаючи на її значний потенціал, дослідження креативної економіки залишаються недостатньо систематизованими, особливо в контексті динаміки її розвитку та визначення оптимальних шляхів її підтримки. Таким чином, виникає необхідність

у глибшому аналізі сутності креативної економіки, її ролі в сучасному світі, а також у виявленні бар'єрів та чинників, що сприяють її розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням креативної економіки, перспектив її розвитку, можливостей у сучасному світі та проблем її широкоформатного запровадження присвячено багато публікацій та практичних досліджень як українських, так і закордонних вчених.

Проблематика творчої активності та творчого потенціалу в контексті підприємництва протягом тривалого часу активно досліджувалася західними науковцями. Серед перших, хто застосував ці поняття та зосередив увагу на креативній економіці, були Дж. Хокінс, який аналізував вплив креативних індустрій на світову економіку, та Р. Флорида, який розробив трудовий підхід і ввів термін "креативний клас". Питання, пов'язані з теоретичними та практичними аспектами функціонування креативної економіки, також досліджували

українські економісти, такі як А. Крупка, Г. Пиріг, А. Пакуліна, Ю. Ушкаренко, А. Мержвинська, Ю. Сотнікова, А. Чмут та інші дослідники.

Проведений аналіз літературних джерел з проблематики досліджуваного питання показав, що, не зважаючи на ґрунтовне розкриття теоретичних та прикладних аспектів розвитку креативної економіки, на наш погляд, питання особливостей функціонування, проблематики більш масштабного впровадження різноманітних складових креативної економіки, повною мірою залишаються не розкритими.

Мета статті полягає в аналізі сутності, динаміки та шляхів розвитку креативної економіки в сучасному світі, а також у розробці науково обґрунтованих рекомендацій щодо її підтримки та стимулювання.

Методика дослідження. У статті використано методи аналізу та синтезу, системний підхід, порівняльний аналіз.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Креативна економіка є сучасною концепцією, яка об'єднує економічні процеси, засновані на інтелектуальній власності, творчості та інноваціях. Вона стала ключовою складовою світового економічного розвитку та забезпечує зростання добробуту суспільства через стимулювання творчої діяльності. Сучасний світ переживає глибокі трансформації, пов'язані з переходом до нової економічної парадигми, де ключову роль відіграють знання, інновації та

творчість. Креативна економіка, як новий економічний устрій, стає одним із найважливіших чинників розвитку суспільства, що обумовлює актуальність її наукового дослідження. Це один із найдинамічніших напрямків сучасного економічного розвитку, який охоплює галузі, що базуються на інтелектуальній власності, творчості та інноваціях і включає такі сфери, як мистецтво, дизайн, мода, кіно, музика, реклама, програмне забезпечення, відеоігри та інші види діяльності, де ключовим ресурсом є людський капітал та творчий потенціал. Теоретичне підґрунтя креативної економіки формується на стику економічних, соціальних та культурних наук, що дозволяє розглядати її як комплексний феномен, який впливає на розвиток суспільства в цілому.

Перші згадки про значущість творчої діяльності в економіці з'явилися у працях економістів XVIII-XIX століть, зокрема Адама Сміта та Джона Стюарта Мілля, які підкреслювали важливість знань та інтелектуальної праці. Проте сучасна концепція креативної економіки оформилася наприкінці XX століття, коли світова економіка почала переходити від індустріального до постіндустріального суспільства.

Термін "креативна економіка" вперше використав британський соціолог та економіст Джон Гокінс у 2001 році у своїй книзі "Креативна економіка: як люди роблять гроші з ідей" [1]. Він визначив креативну економіку як сектор, що ґрунтується на творчих індустріях, таких як

дизайн, мода, музика, кінематограф, реклама, програмування, архітектура тощо.

Етапи розвитку креативної економіки. Перший етап (кінець ХХ – початок ХХІ століття) характеризується усвідомленням ролі творчості в економічному розвитку та формуванням концепції "креативних індустрій". У 1997 році уряд Великої Британії вперше офіційно визначив креативні індустрії як один із ключових напрямків розвитку економіки.

Другий етап (2010-ті роки) – активний розвиток цифрових технологій та глобалізація творчих індустрій. Розвиток Інтернету та соціальних мереж сприяв появі нових форм творчої діяльності, таких як блогерство, цифрове мистецтво, розробка мобільних додатків, що стало важливою складовою економіки багатьох країн.

Третій етап (2020-ті роки – сьогодні) – формування стійкої креативної економіки, яка інтегрується з технологіями штучного інтелекту, блокчейну та віртуальної реальності. Креативна економіка розглядається як один із рушіїв сталого розвитку, забезпечуючи екологічність та соціальну відповідальність підприємництва.

Креативна економіка за своєю суттю - це економічна модель, яка ґрунтується на використанні інтелектуального капіталу, творчості та інновацій для створення доданої вартості. На відміну від традиційних галузей, креативна економіка спирається на нематеріальні активи, такі як ідеї,

знання, бренди та культурна спадщина.

Креативна економіка - це сукупність економічних процесів, що базуються на використанні людської креативності, інтелектуальної власності та культурних ресурсів для створення, виробництва та комерціалізації продуктів і послуг, які мають культурну, художню, інноваційну або соціальну цінність. Вона охоплює широкий спектр галузей, від традиційних мистецьких індустрій до сучасних технологічних інновацій, і є важливим чинником економічного зростання, соціального розвитку та культурного розмаїття.

На наш погляд, це визначення інтегрує економічні, культурні та інноваційні аспекти, що робить його науково обґрунтованим і відповідним сучасним викликам та тенденціям.

Одним із ключових теоретичних підходів до креативної економіки є концепція "креативного класу", запропонована американським соціологом Річардом Флоридою [2]. Він доводить, що в умовах постіндустріального суспільства основним джерелом економічного зростання стає творчий потенціал людей, які формують новий соціальний клас, до складу якого входять представники творчих професій, які прагнуть до самовираження, інновації та розвиток нових ідей. Флорида акцентує увагу на тому, що креативний клас стає рушійною силою економіки, а міста та регіони, які здатні залучати та утримувати

таких людей, отримують конкурентні переваги [3].

Іншим важливим аспектом креативної економіки є поняття "інтелектуальної власності". У креативних галузях саме інтелектуальна власність стає основним активом, який забезпечує додану вартість - патенти, авторські права, торгові марки та інші форми захисту інтелектуальної власності створюють основу для монетизації творчих ідей. Це підкреслює важливість правового забезпечення креативної економіки з боку державних органів влади, які регулюють діяльність суб'єктів у площині креативних індустрій, оскільки без ефективного захисту інтелектуальної власності стимули до інновацій та творчості матимуть тенденції до суттєвого скорочення.

Креативна економіка також тісно пов'язана з концепцією "економіки знань", яка акцентує увагу на знаннях, інформації та інноваціях як основних факторах виробництва. У цьому контексті креативна економіка виступає як логічне продовження економіки знань, де акцент зміщується на творче застосування знань для створення нових продуктів, послуг та бізнес-моделей - це підкреслює роль освіти та напрацювання навичок у розвитку креативної економіки, оскільки саме людський капітал стає основним джерелом конкурентних переваг у світових глобалізаційних процесах [4].

Одним із ключових аспектів креативної економіки є її вплив на соціокультурний розвиток. Креативні галузі не лише генерують економічну додану вартість, але й

сприяють формуванню нових культурних норм, цінностей та ідентичностей, які стають платформою для самовираження, діалогу між різними соціально-культурними групами та розвитку соціальної згуртованості. Також у сучасних дослідженнях спостерігається, що креативна економіка сприяє розвитку міст, перетворюючи їх на центри інновацій та культурного життя, що, у свою чергу, приваблює інвесторів та талановитих людей [5].

Також, важливим елементом креативної економіки є її зв'язок із цифровими технологіями. Цифровізація відкриває нові можливості для творчості, дозволяючи створювати, поширювати та монетизувати контент на глобальному рівні - соціальні мережі, потокові платформи, онлайн-магазини та інші цифрові інструменти стають невід'ємною частиною креативної економіки, забезпечуючи доступ до нових ринків та аудиторій. Це також змінює традиційні бізнес-моделі, стимулюючи розвиток спільної економіки, краудфандингу та інших інноваційних підходів.

Креативна економіка стає одним із найдинамічніших секторів світової економіки. За даними ЮНЕСКО, креативні індустрії становлять понад 3% світового ВВП і забезпечують мільйони робочих місць. У багатьох країнах, зокрема у Великобританії, США, Південній Кореї та Німеччині, цей сектор є ключовим драйвером економічного зростання, оскільки стимулює розвиток інновацій, що є важливим фактором підвищення

конкурентоспроможності національних економік. Вона сприяє створенню нових продуктів, послуг та бізнес-моделей, які задовольняють потреби сучасного споживача. Однією з головних тенденцій є активний розвиток цифрових платформ, які відкривають нові можливості для митців, дизайнерів, музикантів, розробників і підприємців. Онлайн-майданчики, такі як Etsy, Spotify, YouTube та TikTok, сприяють монетизації творчості та розширенню аудиторії. Крім того, NFT та блокчейн-технології відкрили нові шляхи для продажу цифрового мистецтва та авторських прав [5].

Креативна економіка забезпечує значний внесок у ВВП багатьох країн. Наприклад, у Великій Британії вона складає понад 10% економіки, у США – близько 7%, а в країнах Європейського Союзу – понад 5%. Розвиток цього сектора сприяє створенню нових робочих місць, підвищенню рівня зайнятості та зростанню інноваційного потенціалу суспільства [5].

Креативні індустрії відіграють важливу роль у сучасній економіці, сприяючи зростанню ВВП, створенню нових робочих місць і підвищенню конкурентоспроможності країн. Розвиток креативних індустрій в Україні та світі має як спільні риси, так і суттєві відмінності, що обумовлені історичними, економічними, культурними та інституційними факторами. Креативні індустрії, які включають такі сфери, як мистецтво, дизайн,

музика, кіно, література, реклама, архітектура, відеоігри та інші, стали важливим елементом сучасної економіки знань. Вони сприяють інноваціям, підвищенню конкурентоспроможності регіонів, формуванню нових робочих місць та збагаченню культурного життя.

Однією з ключових спільних рис креативних індустрій України зі світовими є цифровізація та використання новітніх технологій. У світі та в Україні активно розвиваються цифрові платформи для монетизації творчості, такі як стрімінгові сервіси, маркетплейси цифрового контенту та соціальні мережі. Крім того, технології штучного інтелекту та блокчейн стають важливими інструментами у сфері авторського права та управління контентом.

Ще однією спільною рисою є зростання попиту на креативні продукти. Глобалізація сприяє поширенню культурних продуктів за межі національних ринків, що дозволяє митцям та підприємцям виходити на міжнародну арену. В Україні цей процес також відбувається, зокрема через популяризацію української музики, кіно та дизайну на світовому рівні.

Серед відмінностей варто відзначити рівень державної підтримки. У розвинених країнах, таких як Велика Британія, Франція, США та Південна Корея, діють спеціальні програми підтримки креативних індустрій, включаючи гранти, податкові пільги та інвестиційні ініціативи. В Україні креативна економіка отримує підтримку від держави, проте ця сфера ще потребує вдосконалення

механізмів фінансування та сприятливого законодавчого середовища.

Також суттєвою відмінністю є рівень розвитку відповідної інфраструктури. У країнах з розвиненою економікою існують потужні кластери креативних індустрій, що включають спеціалізовані бізнес-центри, освітні установи та дослідницькі центри. В Україні креативні кластери лише починають формуватися, що створює певні виклики для галузі.

Отже, розвиток креативних індустрій в Україні має багато спільного зі світовими тенденціями, зокрема цифровізацію та глобалізацію, однак рівень державної підтримки та інфраструктурні можливості залишаються основними відмінностями. Для подальшого зростання цієї галузі необхідні комплексні заходи, спрямовані на стимулювання інновацій, поліпшення умов для підприємців та активізацію міжнародної співпраці.

Україна, на відміну від більшості країн світу, з 2014 року переживає збройний конфлікт, який значно вплинув на розвиток креативних індустрій. З одного боку, війна стала каталізатором для нових форм творчості, таких як патріотичні пісні, документальні фільми, мистецтво протесту, з іншого, - вона обмежила доступ до ресурсів, змусила багатьох митців емігрувати та створила додаткові виклики для розвитку цього сектору.

Креативні індустрії в Україні активно розвиваються, хоча державна підтримка залишається недостатньою. Однією з важливих

ініціатив є створення Українського культурного фонду, який сприяє розвитку культурних та креативних проєктів. Водночас міжнародні організації, такі як ЄС та British Council, відіграють значну роль у підтримці українських креативних підприємців, надаючи фінансування, освітні можливості та доступ до міжнародних ринків [6].

Українські креативні продукти, зокрема ІТ-рішення, музика, анімація та відеоігри, користуються попитом за кордоном. Наприклад, українські анімаційні студії, такі як "Студія Арманго", а також розробники відеоігор, зокрема GSC Game World, відомі своїми успішними проєктами, такими як серія "S.T.A.L.K.E.R." [7].

Цифрові технології відіграють ключову роль у розвитку креативних індустрій, а соціальні мережі, стрімінгові платформи та онлайн-маркетинг сприяють виходу українських креативців на глобальні ринки. Крім того, розвиток штучного інтелекту, віртуальної реальності та блокчейну відкриває нові можливості для цієї галузі. Креативні індустрії також відіграють важливу соціальну роль, сприяючи інклюзії, підтримці молоді та розвитку регіонів, зокрема через відродження малих міст за допомогою мистецтва, культури та туризму. Вони також стають платформою для висвітлення важливих соціальних питань, таких як гендерна рівність, права людини та екологія.

На наш погляд, для подальшого успішного розвитку креативних індустрій в Україні необхідно:

- збільшити державну підтримку через створення спеціальних програм та фондів;
- розвивати креативні кластери та інфраструктуру;
- залучати інвестиції, зокрема від міжнародних партнерів;
- підтримувати експорт креативних продуктів;
- впроваджувати новітні технології та цифрові рішення.

Незважаючи на великий потенціал, розвиток креативної економіки у всьому світі супроводжується низкою викликів, серед яких, на наш погляд, найбільш впливовими є нестабільність доходів у творчих галузях, висока конкуренція, ризики, пов'язані з порушенням інтелектуальної власності, недостатня підготовка кадрів та конкуренція з боку глобальних корпорацій, а також нерівномірний розвиток креативних індустрій у різних країнах та регіонах, що ускладнює їх більш масштабний розвиток. Для подолання цих викликів необхідний комплексний підхід, який включатиме підтримку з боку держави, розвиток відповідної інфраструктури, забезпечення суб'єктам креативних індустрій рівного та справедливого доступу до фінансування та стимулювання міжгалузевої співпраці.

Перспективи розвитку креативної економіки пов'язані з цифровізацією, глобалізацією та зростанням попиту на інновації. Умови глобальних викликів, таких як цифрова трансформація, екологічні кризи та соціальна нерівність, роблять креативну економіку одним із ключових

інструментів для досягнення світового прогресу. Технології штучного інтелекту, віртуальної реальності, блокчейну та інші інновації відкривають нові можливості для креативних індустрій. Крім того, зростання обізнаності про важливість креативності та культури сприяє популяризації цього сектора.

Висновки. Креативна економіка є важливим елементом сучасного економічного розвитку, який поєднує в собі економічні, соціальні та культурні аспекти. Вона не лише сприяє економічному зростанню, але й відіграє ключову роль у формуванні нових цінностей, ідентичностей та моделей співпраці як в українському, так і у світовому середовищі. Світові глобалізаційні тенденції та прискореність процесів цифровізації багатьох сфер життєдіяльності людства, відкривають нові можливості для розвитку креативної економіки, що робить її одним із найперспективніших напрямків у XXI столітті. Креативна економіка є динамічним сектором, що відіграє ключову роль у глобальному економічному розвитку, сприяючи підвищенню конкурентоспроможності країн, розвитку людського капіталу та формуванню нових економічних моделей. Подальший розвиток креативної економіки залежатиме від активності запровадження інноваційних технологій, підтримки творчих ініціатив та міжнародної співпраці на рівні країн та світових організацій у сфері культурних і креативних індустрій.

Вважаємо, що подальші дослідження в цьому напрямку полягатимуть у вивченні статистичних та динамічних закономірностей розвитку креативної економіки України та

країн світу під впливом глобальних трансформаційних перетворень з метою підвищення ефективності діяльності всіх суб'єктів креативних індустрій.

References

- Khokins Dzh. (2011) *Kreatyvna ekonomika: Yak liudy robliat hroshi z idei; per. z anhli. I. S. Shcherbakova. Klasyka-XXI, 2011. 256 s. [in Ukrainian]*
- Florida R., Tinagli I. (2004) *Europe in the creative age. Pittsburgh.: Carnegie Mellon Software industry center funding provided by the Alfred P. Sloan foundation, co-published in Europe with Demos, 2004. 48 p.*
- Florida R. (2002) *The rise of the Creative Class: And How It's Transforming Work, Leisure, Community and Everyday Life. New York: Basic, 2002.*
- Tkachenko S.Ye. (2025) *Kreatyvna ekonomika: osnovy formuvannia ta rozvytku. «Upravlinnia rozvytkom sotsialno-ekonomichnykh system»: materialy mizhnarod. nauk. prakt. konf. (Kharkiv, 6-7 bereznia 2025r). Kharkiv: DBTU, 2025. S. 446-448 URL: <https://biotechuniv.edu.ua/nauka/konferentsiyi/> [in Ukrainian].*
- Krupka A., Pyrih H. (2020) *Kreatyvna ekonomika: vyklyky ta perspektyvy v kryzovykh umovakh. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/32994/2/FMZKPNES_2020_Krupka_A-Creative_economy_challenges_80-82.pdf [in Ukrainian].*
- Samiilenko H.M. (2020) *Kreatyvna ekonomika: teoretychni zasady ta osoblyvosti yii funktsionuvannia v umovakh stanovlennia novoi ekonomiky: URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/219366> [in Ukrainian].*
- Posnova T.V., Telishchuk M.M. (2023) *Vidnovlennia rozvytku kreatyvnoi ekonomiky v rehionakh Ukrainy. URL: https://re.gov.ua/re202301/re202301_014_PosnovaTV,TelishchukMM.pdf [in Ukrainian].*